

Kierrätysajatus näkyy myös Hettulan jäteasemalla. ”Olemme tehneet valtavan työn, että jätettä lähtisi yhä enemmän raaka-aineeksi. Meillä on yli 20 vastaanottoaikkaa, joihin toimitamme metallit, alumiinit, kuparit, muovit, tynnyrit, putket.”

Yrityksille uusia mahdollisuuksia monipuoliseen kierrättämiseen – mukana myös biojätteen keräys

”Sen, että mainostetaan puhdasta Lappia ja luontoa, pitäisi näkyä myös jätteiden käsittelyssä.”

– Nyt täällä on näköjään vain sitä tavaraa, mikä tänne kuuluukin. Aamulla piti poistaa pari roskapussia.

Eelin Kaupan kauppias **Anita Ylläsjärvi** nostelee kaupan uusin lajitteluastioiden kansia.

– Nämä ovat vain ja ainoastaan kaupan käyttöön, ei matkailijoiden roskiksiksi, Ylläsjärvi korostaa.

Astioiden päällä lukee, mitä minnekin kuuluu: biojäte, metalli, lasi, värillinen muovi, kirkas muovi, pahvi, kartonki. Uusi katava lajittelujärjestelmä otettiin käyttöön syksyllä.

– Hettulasta oltiin silloin yhteydessä ja tarjottiin valmista ratkaisua, johon oli helppo lähteä mukaan. Hettulasta käytiin paikan päällä ja yhdessä suunnittelimme, minkälaisia ja minkä kokoisia jätteistöjä tarvitsemme.

Kauppiaalta ja hänen henkilökunnaltaan uusi toimintatapa vaatii aivojen naksauttamista kierrätysmodeen.

– Muovi ja lasi ovat selkeät, mutta kun on pakkauksia, kuten kahvipaketti, pitää jo miettiä, mihin minä tämän laitan. Nopeasti nämä kuitenkin tulevat tutuiksi, Ylläsjärvi toteaa.

Hettulassa tiedetään, mikä kuuluu minnekin ja Hettulan henkilökunta myös auttaa asi-

akkaansa alkuun.

– Ruokakauppojen tai ravintoloiden biojäte on koostumukseltaan erilaista kuin kotitalouksien. Kotitalouksissa biojäte on puhtaampaa. Kaupasta biojätteeseen menee jugurttipurkki kansineen ja juustopaketti kääreineen. Makkarapaketissakin saattaa olla viittä eri muovilajia. Erottelu tehdään biokaasulaitoksella, **Katariina Hettula** kertoo.

Laki vai omatunto?

Syitä Eelin Kaupan kierrätyksen uudistamiseen on kaksi: oma halu ja jätelain muutos. Jätelaki muuttui heinäkuun alussa ja sen myötä voimaan tulivat entistä kunnianhimoisemmat tavoitteet materiaalien kierrättämiselle ja tiukemmat vaatimukset raportoinnille. Velvoitteet eivät kuitenkaan aivan yksioikoisesti koske tunturikeskusta.

– Alle 10 000 asukkaan taajamissa biojätettä ei tarvitsisi kerätä. Luvussa ei oteta huomioon matkailijoiden määrää, **Pertti Hettula** sanoo.

Lakipakotetta ei siis ole, kyse on enemmän halusta.

– Asiakkaat ovat valvettuneita. Jos mainostetaan puhdasta Lappia ja luontoa, sen pitäisi näkyä myös jätteiden käsittelyssä, **Katariina Hettula** jatkaa.

Eelin Kaupalle lajittelu on tut-

tua huttua, uutena juttuna on tullut lähinnä muovien erottelu värillisin ja kirkkasiin sekä biojätteen keräys. Näillä selkosilla Hettula on ainoa toimija, joka voi kerätä biojätettä.

– Vain meillä on siirtolupa biojätteelle. Säilömmme biojätteen ensin meille ja kun keräys on täynnä, viemme täyden kuorman Ouluun biokaasulaitokselle. Oulu on tällä hetkellä ainoa paikka, minne biojätettä voi viedä. Tornioon on vasta suunnitteilla biojätelaitos, **Pertti Hettula** kertoo.

Eelin Kaupan biojättekertymä ei ole suuren suuri.

– Lähinnä tulee huonoksi mennyttä hedelmää ja vihannesta ja appelsiinin kuoria tuoremehukoneesta. Kaikki käyttökelpoinen ruokahävikki menee ruoka-apuun, Ylläsjärvi toteaa.

Pahvin ja kalvomuovin määrä

puolestaan on merkittävämpi.

– Sitä tulee jokaisen kuorman mukana. Meillä on täällä kaupalla keräysastioita vähän joka puolella, jotta kierrätys olisi henkilökunnalle mahdollisimman helppoa ja vaivatonta, Ylläsjärvi esittelee.

Kierrätysastioiden määrä ja lajit räätälöidään aina yrityksen tarpeiden mukaan.

– Astioihin ei tarvitse investoida, ne voi vuokrata ja ottaa vaikka vain sesongille ja maksaa toiminta-ajasta. Astiakokoakin voidaan vaihtaa, kun käytäntö näyttää, mikä koko toimii, **Katariina Hettula** lupaa.

Kolarissa ei ole jätehuollolle pakotettuja tyhjennysvälejä, vaan astiat voi tyhjennyttää tarpeen mukaan.

– Pakotetut tyhjennysvälit ja jäteautojen turha ajelu ympäri kyliä veisivät pohjan kierrättämi-

seltä, Hettulat summaavat.

Kotitalouksien tyydyttävä kompostoriin

Entä sitten yksityisten kierrätys? Rinki-ekopisteet palvelevat tunturikyliässä, mutta joka kevät nähdään, ettei niitä osata – tai haluta osata – käyttää oikein. Aina löytyy joukko välinpitämättömiä lomailijoita, jotka dumpaavat sekajätepussinsa ekopisteeseen kylkeen. Valitettavan usein ekopisteille kertyy myös tavaraa, joka pitäisi jo maalaisjärjelläkin ajateltuna kuskata kaatopaikalle.

– Kaupungeissa kierrättäminen on arkipäivää. Pitäisi muistaa, ettei lomalla olla lomalla kierrättämisestä, **Pertti Hettula** huomauttaa.

Biojätteen keräystä yksittäisten kotitalouksien tarpeisiin ei ole näköpiirissä.

– Se olisi tosi haastava toteuttaa jo pitkien välimatkojenkin takia. Pienin astia on 240 litraa, johon nelihenkinen talous kerää biojätettä ainakin 12 viikkoa. Kesällä se olisi iso hajuongelma.

Kotitalouksien biojätteelle paras paikka on oma kompostori, joka tosin saattaa mökin omistajasta tuntua vaikealta ratkaisulta toteuttaa.

– Nykyään on tarjolla hyviä

kompostoreita, jotka pysyvät koko vuoden sulina, **Katariina Hettula** muistuttaa.

Asuinalueilla kannattaa harkita myös yhteisiä ratkaisuja. Ylläkseltä löytyy jo hyvä esimerkki: liikekiinteistö, jossa sijaitsevat muun muassa Ravintolat Sarakka, Aakenus ja Otso, aloittelee tehostettua kierrättämistä, ja on ottanut matkaan kahdentoista huoneiston Kiinteistöyhtiö Ylläksän.

Ravintola Sarakan **Jaana ja Tomi Sara** kertovat, että lajittelu pääsee vauhtiin, kun uudet astiat saadaan joulukuun tietämillä paikoilleen. Eelin Kaupan kauppiaan tavoin myös Sarat muistuttavat, ettei heidän kierrätysjärjestelmänsä ole tarkoitettu ulkopuolisten käyttöön.

Jätteestä raaka-ainetta

Hettula on lakimuutoksen myötä ollut yhteydessä suoraan Ylläksän alueen yrityksiin.

– Ollaan lähetetty sähköpostia yrityksille ja myös soiteltu joihinkin paikkoihin ja käyty paikan päällä. Nyt yritykset ehtisivät vielä hyvin järjestää kierrätyksen kuntoon ennen sesongin kiireitä. Ja jotta pystymme jatkossakin keräämään jakeita näin monipuolisesti, olisi hyvä, että mahdollisimman moni yritys